

Programma Studiedag Taalacademie 'Motivatie voor taalonderwijs'
Vrijdag 16 mei 2014 Amersfoort

- 9.30 Inloop
10.00 Opening
- 10.10 **Actuele ontwikkelingen rond onderwijs en examinering taal in het mbo**
Alet van Leeuwen, Steunpunt Taal en Rekenen.
- 10.30 -11.00 **Hoe zorg je voor energie en motivatie bij mbo-studenten?**
Motivatie voor vakken die in hun ogen minder belangrijk zijn, zoals taal.
Huub Nelis, directeur Youngworks.
- 11.15 - 12.45 Keuze uit de volgende workshops of intervisie/uitwisseling:
- Verdiepingsworkshop: Hoe krijg ik studenten gemotiveerd aan het werk?**
Praktische zoektocht naar manieren om studenten positiever te benaderen met lesvormen waar u morgen al mee aan de slag kunt.
Huub Nelis, directeur Youngworks.
- Breng onderwijs tot leven!**
Hoe je betrokkenheid, diepgaand leren en saamhorigheid creëert door met een verhaallijn leeractiviteiten te verbinden.
Ellen Reehorst, Onderwijsontwerper bij Onderwijs en zo.
- Doorstroom mbo-hbo: Verhoogt digitale voortgangstoetsing de doorstroom mbo-hbo?**
Presentatie van een doorgaande leerlijn en de digitale toetsing van mbo naar hbo voor Nederlands.
Carla van Hengel-van Esch (docent LVO en projectmedewerker aan Driestar hogeschool) en Frans-Jan Hertog (mbo-docent Nederlands, Hoornbeek College).
- Taalgericht vakonderwijs in de exacte vakken en techniek**
Hoe leren we leraren in de exacte vakken om taalontwikkelen te werken? Voorbeelden van een specifieke didactische benadering uit Australië.
Gerald van Dijk, lerarenopleider in het cluster exacte vakken aan de Hogeschool Utrecht.
- 12.45 - 13.45 Lunch
- 13.45 - 14.15 **Automatische computerfeedback op schrijfproducten van studenten: dé oplossing of toekomstmuziek?**
Ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden van automatische beoordeling door de computer bij toetsing, diagnose en feedback in het mbo.
Kees de Glopper, Hoogleraar Taalbeheersing van het Nederlands, RU Groningen.
- 14.30- 15.45 Keuze uit de volgende workshops:
- Verdiepingsworkshop: Automatische computerfeedback op schrijfproducten van studenten: dé oplossing of toekomstmuziek?**
Een voorproefje en discussie over de mogelijkheden en wenselijkheid van automatische beoordeling door de computer bij toetsing, diagnose en feedback in het mbo.
Sible Andringa, Universiteit van Amsterdam, Kees de Glopper, RU Groningen.
- Optimaal begrijpelijke studieteksten in het mbo**
Handreikingen voor taal- en vakdocenten met concrete voorbeelden uit verschillende methodes Nederlands en andere vakteksten.
Gerdineke van Silfhout, promovenda Utrecht, Institute of Linguistics OTS.

Feedback op afstand: Hoe kunnen docenten elkaar gericht feedback geven op hun lessen?

Presentatie van het nieuwe online instrument *Feedback op afstand*.

Lies Alons, ITTA, Femke Scheltinga, Expertisecentrum Nederlands Nijmegen

Intervisie en uitwisseling (in kleine groepen):

- Opvang taalzwakke leerlingen: differentiëren, remediëren, plus- en bijlessen inrichten
- Inhoud en organisatie van de Instellingsexamens: voor- en nadelen van beroepsgericht examineren

15.45

Het overbodige Engelse leenwoord

Borrel onder muzikale begeleiding van het Ampzing Gezelschap

Omschrijving programmaonderdelen Studiedag 16 mei

Hoe zorg je voor energie en motivatie bij MBO-studenten (voor taalvakken)?

Hoe zorg je ervoor dat studenten gemotiveerd raken voor vakken die in hun ogen minder belangrijk zijn, zoals taal? Hoe maak je ze verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling? Hoe zorg je ervoor dat ze aan het werk gaan voor taal? Huub Nelis geeft in deze presentatie een paar praktische inzichten en handvatten om uw studenten in de aan-stand te krijgen. Huub is oprichter van bureau YoungWorks en auteur van 'Puberbrein binnenstebuiten' en 'Over de Top - ontdek en stimuleer de talenten van jongeren'.

Verdiepingsworkshop: Hoe krijg ik studenten gemotiveerd aan het werk?

Studenten die juichend de klas binnen stappen? Die iedere opdracht met plezier beginnen? Die snappen waarom ze met rekenen en taal aan de slag moeten? Studenten die regelmatig bedankmailtjes sturen voor uw geweldige lessen? In deze workshop onderzoeken we hoe we deze droom van iedere docent wat meer werkelijkheid kunnen laten worden. Dat doen we door vooral praktisch met elkaar op zoek te gaan naar manieren om studenten positiever te benaderen en lesvormen waar u morgen al mee aan de slag kunt.

Huub Nelis, directeur Youngworks.

Breng onderwijs tot leven!

Een vrolijke en praktische oriëntatie op verhalend ontwerpen als methodiek voor taalonderwijs Tijdens de workshop maak je kennis met verhalend ontwerpen als methodiek voor levendig, contextrijk taalonderwijs. Een korte introductie geeft je een beeld van de methodiek (die al meer dan dertig jaar bestaat, maar toch voor velen nieuw en verrassend is). Foto's en verhalen bieden je een kijkje in de praktijk. Door het begin van een ontwerp aan den lijve mee te maken, voel je of deze manier van onderwijs inderdaad zoveel betrokkenheid oproept als wordt gezegd. Als ontwerper denk je mee over een mogelijk vervolg op de start die je meemaakte. Dit geeft je zicht op de vele mogelijkheden die je als docent met verhalend ontwerpen hebt. Wie wil neemt als inspirerend cadeautje de verhaallijn van een verhalend ontwerp mee terug naar school. Ellen Reehorst, Onderwijsontwerper bij Onderwijs en zo.

Doorstroom mbo-hbo: Verhoogt digitale voortgangstoetsing de doorstroom mbo-hbo?

Presentatie van een doorgaande leerlijn en de digitale toetsing van mbo naar hbo.

Kunnen studenten van het mbo (met name van de opleiding onderwijsassistent) zelfstandig bepalen of zij geschikt zijn voor het hbo, op het gebied van Nederlands? Dat is de vraag die in deze presentatie centraal staat. Studenten van het Hoornbeek College en Driestar hogeschool hebben aan een pilot meegedaan voor toetsgestuurd leren: middels een digitale toets met verschillende onderdelen krijgen ze feedback op taalvaardigheden. Er wordt aandacht besteed aan de verschillende aspecten van de toetsen en aan de inhoud van de toetsvragen. Luister naar de resultaten en ervaar, bediscussieer het effect en ervaar zelf hoe het is om zo'n toets te maken. Carla van Hengel-van Esch (docent LVO en projectmedewerker aan Driestar hogeschool) en Frans-Jan Hertog (mbo-docent Nederlands, Hoornbeek College)

Taalgericht vakonderwijs in de exacte vakken en techniek

Hoe leren we leraren in de exacte vakken om taalontwikkelen te werken? In deze workshop maakt u kennis met manieren om studenten te ondersteunen bij het begrijpen en produceren van de vaktaal. U ziet voorbeelden van de didactische benadering, gebaseerd op de Australische genrepedagogiek, in lessen in techniek, natuurkunde en scheikunde aan de Hogeschool Utrecht. We verkennen de mogelijkheden om elementen van deze didactiek toe te passen binnen uw eigen onderwijsinstelling, bij voorkeur in samenwerking met docenten Nederlands, taalcoaches en vakdocenten.

Gerald van Dijk, lerarenopleider in het cluster exacte vakken aan de Hogeschool Utrecht.

Automatische computerfeedback op schrijfproducten van studenten: dé oplossing of toekomstmuziek?

Ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden van automatische beoordeling door de computer van schrijfproducten. De docenten in het mbo zitten te springen om ondersteuning bij het toetsen en feedback geven op schrijf- en spreekprestaties. Wat zijn de ontwikkelingen in de Verenigde Staten met het automatisch laten nakijken van werkstukken in het Engels? Wat kan het programma E-rater? Kees de Glopper geeft een presentatie van het fenomeen *automated essay feedback*. Hij gaat in op kansen, mogelijkheden, wenselijkheid en manieren waarop het (in de toekomst) een rol kan spelen bij toetsing, diagnose, feedback en didactiek.

Kees de Glopper, Hoogleraar Taalbeheersing van het Nederlands, RU Groningen.

Workshop: automatische computerfeedback op schrijfproducten van studenten (laptop of tablet mee aub)

Zitten we te wachten op een Nederlandstalige versie van de E-rater in het mbo? U krijgt een voorproefje en we voeren discussie over de mogelijkheden en wenselijkheid van automatische beoordeling door de computer bij toetsing, diagnose en feedback in het mbo. Met de deelnemers proberen we de Engelstalige versie uit. Neem uw eigen laptop of tablet mee en u krijgt feedback van de computer! Vervolgens bespreken we hoeveel draagvlak er zou zijn voor (gedeeltelijke) automatische correctie in het mbo, in aanvulling op de bestaande toetsen of bij *peer-feedback*. Sible Andringa, Universiteit van Amsterdam, Kees de Glopper, RU Groningen

Optimaal begrijpelijke studieteksten in het mbo

Docenten gebruiken methoden als middel om studenten kennis en vaardigheden bij te brengen. De talige aspecten in methoden spelen echter ook een belangrijke rol. Aan de ene kant is toenemende moeilijkheid gewenst (in het MBO van 2F naar 3F), maar tegelijkertijd mag de taal natuurlijk geen struikelblok vormen voor het leren. In deze lezing en workshop gaan we na wat optimaal begrijpelijke teksten zijn volgens wetenschappelijk onderzoek: welke tekstkenmerken leiden tot beter tekstbegrip en welke tekstkenmerken belemmeren studenten bij het verwerven van kennis en vaardigheden? Hoe zien we ze terug in methoden als *Nieuw Nederlands*, *Taalblokken* en *Via*? En hoe kunt u teksten effectief inzetten tijdens uw lessen? U krijgt als taaldocent door deze workshop beter zicht op de taalkwaliteit in gebruikte methoden, zowel bij talige als zaakvakken.

Gerdineke van Silfhout, promovenda Utrecht, Institute of Linguistics OTS.

Feedback op afstand: Hoe kunnen docenten elkaar gericht feedback geven op hun lessen?

Voor docenten is toegankelijke ondersteuning bij het lesgeven van essentieel belang voor hun professionele ontwikkeling op de werkvloer. Dit geldt voor zowel beginnende als zittende docenten. Samenwerking tussen leraren (interactie, discussie en feedback onderling) wordt daarbij als potentieel krachtig leermiddel gezien om aan voortdurende professionalisering van leraren te werken. Leren met en van elkaar, door beginnende en zittende docenten, is van belang voor de kwaliteit van het onderwijs. Deze vorm van leren en begeleiden kan op verschillende manieren vorm krijgen, waarbij de school verschillende mogelijkheden en instrumenten benut.

Feedback op Afstand is een web-based instrument dat in verschillende vormen van begeleiding kan worden ingezet. Het biedt docenten de mogelijkheid om online, op een zelfgekozen moment, feedback te vragen en te geven op een lesfragment dat aansluit bij een leervraag. In de workshop wordt het instrument gepresenteerd en aan de hand van opnames gekeken op welke manier je hiermee zou kunnen werken met collega's in je team.

Lies Alons, ITTA, Femke Scheltinga, Expertisecentrum Nederlands Nijmegen

Het overbodige Engelse leenwoord De taalstrijd van het Ampzing Genootschap

Samuel Ampzing (1590-1632) was een Haarlemse dominee, dichter en historicus die zich groen en geel ergerde aan het gebruik van overbodige Franse en Latijnse leenwoorden. De leden van het Genootschap zijn absoluut geen taalpuristen! Leenwoorden horen bij een levende taal. Woorden als computer, folder en baby zijn prima. Maar.... aqua and leisure host in plaats van badmeester,

fingerfood in plaats van borrelhapjes, assistant manager in plaats van knecht en hairdresser in plaats van kapper zijn hen een doorn in het oog. Het Ampzing Genootschap strijdt op humoristische wijze tegen het buitensporig gebruik van het overbodige Engelse leenwoord. Zij hebben hiermee al vele prijzen gewonnen hebben en een bronzen beeld op de Groenmarkt van Samuel Ampzing mogen plaatsen.